

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . 5 korona.
Egyre azén évre 6 nár.

MEGJELENIK HETENKÉNT EGYZSZER:

pénteken és minden törvény-
hatósági bizottsági tárgyalást
megelőző és követő napon.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓNYVATAL:
Városi nyomda.

Ide küldendők a kéziratok és
előfizetési díjak.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: **VECSEY IMRE.** * Felőlső szerkesztő: **KONCZ ÁKOS.**

Kiadótulajdonos: **A VÁROSI NYOMDA.**

Jövedelmek fokozása.

(K.) Előtünk fekszik Magyarország tíz nagy városának 1905. évi költségvetése. Hatalmasan fejlődő város mind a tíz. Valamennyinek van érzéke a modern eszmék iránt és nem zárkózik el azok megvalósítása elől. A költségvetés rovataiban nagy és közhasznú létesítések költségei vannak beillesztve. Amint azonban végső összegüket nézzük, elszomorodunk, mert ezen városok pótdátója 30—60%-ot mutat, pedig ezen városok legtöbbje fejlődési vonagon felett rendelkezik.

A pótdátónak magas százaléka, a közköltőnek évről-évre való jésztő emelkedését nemcsak annak kell tulajdonítani, hogy a városokra az állam nagy terhek ró és mintegy kényszeríti ezeket arra, hogy első sorban állami érdekeket szolgáló intézményeket létesítsenek, vagy ezekhez nagyarányú segítséggel járuljanak, hanem annak is, hogy bevételünket nem tudjuk fokozni, s ha igen — csak oly módon, ha a polgárságot magas közköltővel terhéljük meg. Vagyis hiányzik városaink háztartásából a helyes gazdasági élet, minek természetes következtése az, hogy ma is azon a százados óta megszokott csapáson járunk, melyet konzervatívok lehet mondaní, de amely konzervativizmus sehogy sem bírós, hasznos és célravezető városaink jövedelmének fokozására. Mivel pedig a kiadások évről-évre nőnek, a követelések szaporodnak, a beruházások sok költséget kívánnak, a közigazgatás minden ága gondozást kíván, a kulturára áldozniunk kell, szegényeinket gyámolítani, közegészségügyünket növelni — nem csoda tehát, ha kiadásainkat nem tudjuk fedezni a vagyonunkból, hanem az állami adó után kivett közköltővel igyekszünk háztartásunk egyensúlyát helyreállítani.

A közköltőt csakúgy lehet lassankint mérsékelni, esetleg egészen elenyésztetni, ha vagyonunkat jövedelmesebbé tesszük. Mert valamint változnak az idők és változnak a viszonyok, az emberek gondolkozásmódjának is változni kell a modern haladás munkájában. Nem szabad taposott utakon járni, hanem új ösvényeket kell a gondolkodó elmének vágni és szakítva az ugynevezett kőpótlát, de éppen ezen próbálásban összeasszont rendszerrel, egy egészségés megújodásra alkalmas szellemet kell bevinnünk a városok háztartásába és gazdasági politikájába.

A városok jövedelmének fokozására nagyon alkalmas eszközök kínálkoznak. Igaz, hogy ez eszközök bizonyos monopoliumpot teremtenek, de azért nagyon csaldók, aki azt hiszi, hogy ez, vagy amaz monopoliumpot árt a lakoságnak. Sértheti talán az egyes érdekszövetkezeteket, vagy azokat, akik talán a városok zsirján akarnek meggazdagodni, de ez a monopoliumpot a város háztartásának egyensúlyára kitűnő hatással van. Nem veszek egyebet, csak itt nálunk a gágyárát. Egy jelszázadig ugyszólván ki volt szolgáltatva városunk

egy külföldi czég szeszélyének. Világításunk fokozása lassan haladt és sok kívánni valót mutatott. A czég ezen idő alatt milliókat vitt el tőlünk külföldre. Abból a pénzből, ami közés magánvilágításból befolyt, édes-kevés maradt meg nálunk, de míg a hosszu időre kötött szerződés le nem járt, meg volt a kezünk kötve. Ma a gágyár házikelésében van és mit látunk? Csóhálózatunk szétterült az egész városban, olcsóbb a gáz, mint bárhol, jól fűzjük, szinte urasan azokat, akik ezt a vállalatot szakérteelmükkel és lelkiismeretes buzgalomukkal vezetik és ennek dacára a gágyár 1904. évi zárolásadmasából azt látjuk, hogy az közel 100,000 korona hasznót hozott. Ez a jövedelem pedig bizonyára fokozódni fog, ha a légszesszel való világítást a magánfogyasztók nagyobb mértékben veszik igénybe és nem fognak idegenkedni az aránylag jobb és olcsóbb világítási eszköztől. Ma még nálunk a magánfogyasztás csekély és ez a most kimutatott 100,000 korona tiszta jövedelem megkészeresözhető, ha a modern haladás szelleme e tekintetben is lerombolja az előítéleteket és a megcsinosodott ragaszkodást a régi, avult dolgokhoz.

A vízvezeték szintén fokozhatja a városok bevételét, házipénztárának jövedelmét. Budapest néhány millió hasznót húz világászerte híres vízmeveiből és ezen anyagi haszón méletl egészségés, tiszta és édes viznek látja el azt a tenger népet. Épen azért a városok, ugy gazdasági tekintetben, mint a közegészség érdekében a legjobb és leghasznosabb munkát végzik, mikor vízmeveket építenek.

Sok panasz és jajszó hangzott el városunkban amiat, hogy városi szeszkereskedésünk van. Ez a panasz nem jogosult és a jajszónak nincs semmi elfogadható alapja, sem anyagi, sem erkölcsi tekintetben, mert ezen vállalat szintén mérsékli a közköltőt és ha etikai oldalát vesszük, mivel az emberek nagy része nem antialkoholista, a városi szeszkereskedésben ártalmas ingredienciáktól ment italt élvezhet.

Vannak még az egyes városokban egyéb üzleti ágak, mint nyomda, teglyágyarak, gőzfűrészes stb., melyek mind buzogó forrásai a jövedelemnek. Ezek azonban kisebb dolgok, mint a következők, melyek alább következnek és amelyek specialiter bennünk is közelebből érintenek.

Itt van a Hortobágy hasznosításának kérdése. Fontos és a város jövedő háztartásának izmosítására innán megérett eszme az ezzel való komoly foglalkozás. Sokan fáznek és félnek a tervbe vett hasznosítástól és azt mondják, hogy kár volna ezt a delibábos rónát felszaggatni és a sík mezőt ereditéségben megbolygatni. A rohanó század azonban ellene mond ezen gyöngöe érvnek. Ugy sem érintetlen már ez a szűz föld, a vasut már keresztül szeli. Fajdalom, állattenyésztésünk is hanyatlott és ott, ahol egy évtizeddel előbb 70,000 lábas jószág legelt, ma az uralkodó állati betegségek és a rossz gazdasági esztendők következtében alig harmadrésze talál lefeletre. Már pedig csak azért kíméli meg az ekevasztól a Hortobágy magtermére alkalmas részét, hogy az

idegenek megcsodálják a mi holt kincsünket, vagy hogy ezen idegenek korlátoltabb gondolkozása része egyes Revuekben egy mutassanak be bennünket, mint karikással járó barbárokat, ezért a kétes dicsőségért nem érdemes anyti tengerföldet meletlenül hagyni. A tervezett 10,000 holdnak kiszakítása nemcsak a közjvedelem fokozatának nézőpontjából szükséges, hanem szociális okokból is, mert azt a nagy Hortobágyot földéhes, szegény, de dolgozni szerető nép veszi körül, mely hosszú bérleti időn át megelhetést, munkát és megelégedést találta. Es ha ezen 10,000 hold földet kiszakítjuk, még mindig marad annyi legelő, főleg ha a mestereségen öntözött csatornákat kiépítjük, hogy 40 – 50,000 lábás józágkora tavasztól késő őszig megel azon.

A Hortobágy jogi természetét poros írások adataiból nagy tudással fejtegette lapunk hasábjain: *Magoss György* dr. városunk tisztí főügyése. Adatai biztosak és éppen azért következtetésesei becsek és igazságokon nyugsznak. Megértélt a Hortobágy hasznosításának eszméje és most már nincs egyeb hátra, mint valami uton-módon, hisz már ez a részletekhez tartozik, a Hortobágynek eke alá alkalmas részet feltérni és a mezőgazdasági kulturát vinni a vadvízes pusztába. Megemlítjük itt, hogy a most nálunk járó *Jablonszky József* a budapesti országos rovarvarti állomás igazgatója azt mondta, hogy a hortobágyi legelő veszedelmes fészke és termőtalaja a sáskáknak.

Jövedelmünk fokozására még egy hatalmas vagyontest kínálkozik: erdőségünk termékeinek intenzívebb kihasználása, kőzfűrészfelállítás, az üzemköltségek fokozatos leszállítása, egyezőval valamely modern eszméket kell beállítanunk erdő gazdaságunkba. Háztartásunk 1903. évi zároszámadását nézve, erdő gazdálkodásunkban nem találhatunk megnyugvást. Nevezett zároszámadásban a bevétel V. ki rovátában bevétel gyanánt elő volt irányozva 355,847 kor. 64 fillér, míg ezel szemben a kiadás V. ki tétele alatt 211,568 kor. 24 fillért találunk, vagyis nagykiterjedésű erdővagyónunk jövedelme nem több 144,278 kor. 80 fillér. Mindenki láthatja az első tekintetre, hogy erdönket valamely módon jobban használhatnánk és értékesíthetnénk. Egyébiránt nagyon szívesen vennék olvasóink is, ha városunk erdőmestere: *Török Gábor* érdemileg hozzá szólna lapunk hasábjain ezen fontos kérdéshez.

Ezek volnának ama még eléggé ki nem használt erőforrások, melyeknek felnyitásával házipénztárunk bőségesebb bevételhez jutna és a pótdó kevesebbedik. Mert csakis ugy lehet a minden oldalról fokozódó követeléseknek és óhajásoknak eleget tenni, csakis ugy lehet a közzöltő fokozatos leszállítását keresztülvinni, ha még ki nem használt utakon igyekszünk jövedelmünket fokozni.

A magyar iparról.

— Irta: Koncz Ákos. —

A magyar ipar fellendítésének eszméje immár társadalmi mozgalomra nötte ki magát. Egy új, ide áramlat hatotta át társadalmunk organizmusát. Meggyőződésé kezd fejlődni az a gondolat, hogy a magyar ipar védelme azonos a magyar haza legvitálisabb érdekeivel. És valóban ugy van, mert mindazok, akik a magyar ipar fejlesztésének nagy munkájában résztvesznek, hazánk gazdasági nagyságához hordják munkás erejükkel a termésköveket.

A hódítás munkája minden téren nehéz és fáradságos és csak az kecsegtetheti magát sikerrel, aki magában erőt és kedvet érez az akadályok elhárítására. Csak az arathat diadalt, ki nem áll meg csüggyetegen a bevézetés munkánál, hanem öntudatosan és lankadást nem ismerő buzgalommal tör előre. Ipari életünk sem fog rövidesen átalakulni. Hogy természet legyen, előbb a magvetéssel kell bajlódunk és egy szermsind gondosan mérlegelni az időt és viszonyokat, melyek mindenkor beleszólnak vagy tiltólag, vagy lelkesítőleg egy-egy nagyobb mi felépítésébe.

Ismerve önmagunkat, nemzeti szokásunkat, hogy a nagy eszmékről könnyen hevülünk, de ismerve *szalmalúz* természetünket is, mely fellobbanva *elég*. — nem óhajtuk a rohamos haladást. Előbb az alapfal legyen erős s ha ez le van

rakva, a továbbépítés önmagától megjö. Az orvos előbb a betegség okait kutatja ki és ezek alapján állapítja meg a diagnózist. Ez legyen vezéreszmenk a hazai ipar fellendítésének munkájában is és akkor a várt eredmény nem marad el.

Ehhez azonban nem elég, hogy pillanatnyi lelkesedésünkben magyar gyufával gyujtsunk rá a külföldről behozott szivarokra, hanem első sorban át kell alakulni a magyar társadalom gondolkodásának. Meg kell már egyszer értenünk, hogy az ipari pálya nem szegény, nem lealázó foglalkozás, hanem dicsőség, tisztas kereseti forrás, sőt honentes.

S ha ezt az igazságot megsvéllni a magyar társadalom, akkor kevesebb lesz a proletár, a félművelt és a társadalom testén élődkó éves ekszisztencia, melyeknek megelhetési forrása amily bizonytalan, épolly gyanus is. A szülők ne rosszul tanuló gyermekeiket adják az ipari pályára, hanem oltás be gyermekeik lelkébe azt a gondolatot, hogy egy szakmáját értő művelt iparos *ereje és díse* a társadalomnak. Tanítsák meg a szülők gyermekeiket a kézimunka tisztességének megbecsülésére és arra, hogy a társadalomnak és hazának sokkal nagyobb szüksége van értelmes és munkás iparosokra, mint felesletes tudású, ugynevezett nagyzoókra.

Joggal nevezhetjük téves előlételenek az oiy irányú gondolkodást, mely szegyeneknek és lealázónak tartja, ha uri családok gyermekeiből iparos válik. Így nő azután napról-napra azok száma, kik csak azért lézengenek e világban, hogy sőt-vár szemekelő nézzenek azok vagyónára, kik becsületen munkában fáradoznak és veritékkel keresik meg kenyereket.

Tanulhatnánk e tekintetben Angliától, melyet annyiszor szeretünk majmolni. A született lord nem veti meg a kereskedelmi és ipari pályát. Egész életét a gyárakban töli munkászubonyban, de ha a művelt világban, a szalonokban, vagy a themspartói ünnepségeken vesz részt, szintén a világban az a dzsentiménje, aki tultenne műveltség dolgában rajta.

Itt nem a születés, hanem a becsületesen teljesített munka szerint osztályozzák az egyéneket. Minél többet dolgozik valaki, annál jobban becsülik.

Nálunk azonban egész más a felfogás. A magyar nemes ember, a magyar középosztály azt hiszi, hogy nagy szerencsétlenség, ha egyiknek-másiknak gyermeke az iparos pályára indul. Szegyennek tartja a kézimunkát, de pirulás nélkül fogadja el az alamizsánát és a hatalmasok asztaláról le-hulló morzsákat. Inkább jár uraságotokló levettet frakkban, mint munkászubonyban, s inkább éhezik nyomorogva, csak ne mondhasák rá azt, hogy *mestrember*.

Segíthetünk a magyar iparon, ha a hazai ipart pártoljuk szóval, írásban és anyagilag. A magyar ipar ma versenybe a külfölddel, sőt sok tekintetben felülmulja azt szolid kivitelével. A magyar iparnak legnagyobb ellenségei mi magunk vagyunk, mert holmi hitvány czikkékrét, melyeket kürtszóval reklamiroz az élelmes külföldi, elhagyjuk a magunk fejlett iparának pártolását. Becsületlen iparosaink pedig haszntalan dolgoznak, haszntalan fáradoznak, mert munkájuknak nincs kelete. A nagy kereskedelmi és ipari államokat kezdetben nem a kivitel emelte fel, hanem saját országuk elismerése és pártolása. Mi azonban különöseket vagyuk. Nekünk inkább kell a külföldi silány porteka, mint a magyar véreinek produktuma. Önmagunk érdekei ellen dolgozunk és ugyancsak mi jajszóval sránkozunk azon, hogy iparunk pang és iparosaink nagy része, társadalmunk egyik hatalmas testülete a megelhetés nehézségeivel kénytelen küzdeni. Hiába igyekszik a törvény védeni a kereskedőt és iparost, a magyar ember maga segít az élelmes utazóknak a törvény kijátszásában, meyllyel aztán a magyar adóval sujtott hazai iparosnak és kereskedőnek kinszármíthatatlan kárt okoz.

Necsak beszédünk és gondolkodásunk legyen magyar, hanem tetteiben nyilatkozzék meg hazaszereletünk. Ne kapkodjunk a külföld olcsónak tetsző, de értéktelen gyári produktumai iránt, hanem pártoljuk megrendelésünkkel a magyar ipart. Kitől várjon a magyar kereskedő és iparos pártolást, ha nem tőlünk? Hisz ő elsősorban mi reánk vannak utalva s ha mi nem vedjük érdekeiket, hanem e helyett külföldi cégeknek adjuk pénzünket, iparunknak nem megmentésére, hanem készarva romlására dolgozunk.

Villamos vasut és világitás.

A helyi vasut villamossá alakítása tárgyában február 27-én délután 4 órakor ülést tartott az erre a célra kiküldött bizottság. Az ülésen jelen voltak: Kovács József polgármester, dr. Magoss György főügyész, Oláh Károly, Körner Adolf tanácsnokok, Debrecezen Jenő légszergyár-igazgató, Aczel Géza főmérnök, Szabó Kálmán országgyűlési képviselő, Márton Imre, dr. Fejér Ferenc, Horváth István, Márk Endre, ifj. Schwarcz Vilmos, Szilágyi Imre, Bechert Manó, ifj. Bánai István. — Vescsey Imre elnök ismerteteti a szövegben levő ügyet, melyre vonatkozólag a világitási bizottság tervezetet és költségvetést dolgozott ki, mely szerint létesíthető a villamos telep, de haszon nélkül. Ha azonban a m. á. v. vágányvilágítását megkapni lehet, akkor haszon lehet.

Debrecezen Jenő előadja, hogy a közgyűlés még 1901. évben megbízást adott a világitási bizottságnak, hogy a villamos világitás ügyében tegeyen javaslatot. Akkor nem lehetett keresztülvinni a dolgot, azóta azonban megváltoztak a viszonyok. A villamos vasutal egyttel megcsinálni a villamos világitást is. Meg is indultak már a tárgyalások ez ügyben, de a helyi vasut 25 évi engedély meghosszabbítását kér. 10 évet a teherkibelyezésre és 15 évet a személyszállításra, azonban egyiket a másik nélkül nem létesíti. Az árakra vonatkozólag nincs eltérés a város és a vasut között, ennélfogva nincs akadálya a telep létesítésének.

Körner Adolf tanácsnok, a világitási bizottság elnöke vitatja, hogy a helyi vasut által betervezett szerződés-tervezetben nincs kifejezve az, hogy a társaság nem létesíti a villamos üzemet a teherzállítás kibelyezése nélkül, s így nem 25 éves concesszió meghosszabbítását kér, hanem 15 éveset.

Debrecezen Jenő kijelenti, hogy a tárgyalások alatt a társaság nem ment bele a 15 éves meghosszabbításba. A világitási bizottság csak 10 éves meghosszabbítását hozott javaslatba és megtette számításait arra az esetre is, ha a helyi vasutal nem lehetne megegyezni. A 10 éves területátengedési meghosszabbítását is csak azon esetben kellene megadni, ha a Csapó-utcai vonalat kiépített, melyen a teherzállítást helyonyoltja. A villanytelep létesítése egyébként is nagyon sürgős, mert ha ez év őszén nem kezdenek hozzá az építéshez, a legnagyobb fogyasztó, a m. á. v. maga állítja fel a telepet a saját használatára.

A társaság által betervezett szerződés-tervezetet a legridegebb önzéssel van tele, melyben a helyi vasut a város megváltási jogát akarja hatályon kívül helyeztetni, — ami az előbbi és most fennálló szerződésben biztosítva van; — kívánja a 25 éves concesszió meghosszabbításán kívül a teljes közügyi adómentességet s kiköti, hogy a város semmiféle közhasználatra szolgáló társas járműre engedélyt nem adhaszon. Ezek a pontok élénk vita tárgyát képezték a bizottságban s nem egy jogos panasz és bírálat hangzott el a város-háza nagytermében.

Az előadó ezután áttért a villanytelep felállításának költségvetésére. A világitási bizottság három esélyre való tekintettel állapította meg a költségvetésoirányzatot. Az első esélyes az, hogy a város felépíteti a telepet a közvilágitás és magánfogyasztás céljaira. Ez esetben a befektetési tőke 510,000 korona. A 6 százalékos amortizáció után maradt felesleg, vagyis az évi tiszta haszon megközelítőleg 4100 koronát tesz ki. A második esélyes az, ha a magánfogyasztókhoz a m. á. v. fogyasztása is hozzájárul. Ez esetben a befektetési tőke 550,000 korona, hozzávetőleges évi felesleg pedig 27,200 koronát tenne ki. A harmadik esélyeségnél a helyi vasut áramfogyasztását is hozzávették, amikor a befektetési tőke 643,000 koronát, a hozzávetőleges évi felesleg pedig 27,200 koronát tenne ki. Ezt az aránylag kedvező eredményt pedig csak az esetben lehet elérni, ha a villanytelepet úgy építenék föl, hogy az mintegy kibővítése lenne a légszergyárnak. A helyi vasut hozzávetelénél mutatkozó kis haszon onnan ered, hogy a bizottság csak 250,000 Wolt-nyi fogyasztást vett alapul, önköltségen számítva.

Némeleknek az az aggálya támadt, hogy a villanyvilágitás esetleg kárt okozhatna a szépen virágzó légszergyár-

nak. Erre vonatkozólag az előadó azt a megnyugtató kijelentést tette, hogy a villany sehol sem okozott észrevehető csökkenést a légszesszel való világitásban.

Dr. Fejér Ferenc vádakkal illeti a helyi vasutat, mely a betervezett szerződés-tervezetben mindent felvett, ami a várost terheli, de ami a város javára szólna, arról egy szóval sincs említés tette. A kisvasut sohasem tördött a közönség érdekeivel, akkor járhatja kocsijait, amikor neki tetszik, a kalauzok a megállóhelyeken beszélgetnek, pipáznak, ahelyett, hogy a kocsit elindítanák, vagy épen bevásárlásait eszközlik, s addig a kocsiiban ülöknek várni kell. Hanem igenis tördött azall, hogy mennél több osztálekot fizessen a részvényeseknek. A társaság nagy igényekkel lép fel a városall szemben és a betervezett szerződés-tervezetet a tárgyalás alapjául el nem fogadhatja, hanem a világitási bizottság a főügyészszel dolgozson ki olyan szerződés-tervezetet, amely a város érdekeit is megvédi.

Aczel Géza kijelenti, hogy a villanytelep létesítésének kérdését a modern városi fejlődés, a kis vasut személyforgalmának emelése és a máv. hozta létre. A helyi vasutal csakis barátságos tárgyalással lehet a kérdést megoldani. Az is javítani akarja a hibákat, természetesen a saját előnyére és a város is a maga érdekeit tartja szem előtt; nézete szerint meg kell adni a helyi vasutnak a 25 éves engedély meghosszabbítását, mert az átalakítás nagy befektetéseket igényel, amit a társaságnak be kell hozni. Ez csakis akkor tárgyát képezheti. A megváltási feltételek módosítását itt nem lehet keresztülvinni, mert a társaság előterjesztése nagy terhet ró a városra. Ami a közügyi adómentességet illeti, az elől sem zárkózna el. Mikor e társasággal az első szerződést kötötte a város, akkor még nem volt Debrecezen közügyi adó. (Oh, szép idők!) Mikor a Kossuth-utcai vonal kiépült, akkor elengedték az adót; tehát az új vonalakra is megadhatónak véli az adómentességet, de oly kikötéssel, hogyha a jövedelem meghaladja a befektetési tőke 6 százalékat, akkor köteles fizetni a társaság közügyi adót, ha nem tesz ki a jövedelem 6 százalékat, akkor elengedhetőnek véli. Javosolja, hogy mondja ki a bizottság a villanytelep felállítását, a helyi vasut hozzájárulása nélkül, a teherforgalmat helyezzék ki és adjanak 10 évi concesszió meghosszabbítását.

Szabó Kálmán. Régóta szó van már Debrecezenben a villamos világitásról, pedig a gázgyár sokkal inkább megfelel a közönségnek, azért, mert a villany sokkal drágább és nem nyújt akorai fényt, mint az Auer-égő. De haladni kell a korrall, a villany megfizethetetlen, mint igazi hajtó erő. Hosszasan beszél a helyi vasutról és a máv. világitásról, és azon aggodalmának ad kifejezést, hogy a város maga állít versenytársat a gázgyárnak. Az a véleménye, hogy állítsák föl a telepet a helyi vasut nélkül, de a vele való tárgyalásokat ne szakítsák félbe. Sokkal nagyobb fogyasztónak ígérkezik a máv., erre inkább van szükség.

Márk Endre azt tartja legfontosabbnak, hogy a teherzállítás kiszorítassék a piacról. Aután áttér a kisvasut ügyére és azt javasolja, hogy küldjenek ki egy bizottságot, mely hivatva volna 3 hónapon belül a helyi vasutal a dolgot rendbe hozni. Ha nem sikerül, úgy építsék fel a telepet a helyi vasut nélkül.

Oláh Károly a világitási bizottság előterjesztését elfogadásra ajánlja. Szerinte létesíthető a telep, melyből kára semmiesetre sem lesz a városnak. Maga a város fejlődése megkívánja, hogy a telep akár a helyi vasutól teljesen függetlenül is meglegyen. Majd később maga a társaság fog jönni egyezkedni.

Márton Imre az előterjesztett számadásokból konstatalja, hogy ha a kisvasutal létrejön a szerződés, akkor a város évente 2400 koronát kidob. Javosolja a bizottságnak, mondja ki, hogy csak az esetben létesít telepet, ha a m. á. v. szerződik. Nincs szükség a helyi vasutra. Ha csak azért nem akar a város áldozni, hogy a teherforgalmat kiszorítsa. Akkor is csak 13 évre adna adómentességet.

Végül az elnök kérdésére a bizottság kimondta *eloben*, hogy a villanytelep felállítja. A m. á. v.-al fejtezsek be és ettől önállóan folytassák a tárgyalás a helyi vasutal.

A „Debreczeni tisztviselő egyesület” mint szövetség

Mérlege az 1904. évről.

Vagyon.

Pénzkészlet: a pénztárban 1216 korona 27 fillér, a Takaré- és hitelintézetnél 3733 korona 32 fillér, a Debreczeni első takarékpénztárnál 844 korona 05 fillér.

Kiadott kölcsönök: hosszú előlegek 20,143 korona 23 fillér, egy kételés követelés fedezésére átvett arany és ezüst tárgyak vételára 650 korona, rövid előlegek 3844 korona 27 fillér, ruhaelőlegek 244 korona, sorsjegy-előlegek 53 korona.

Perköltségek: elszámolásra kiadott előlegek 372 korona 20 fillér.

Felszerelések: teljesen leirva.

Kétes követelések: per alatt levő követelések 2410 korona 54 fillér. Összesen: 33,510 korona 88 fillér.

Teher.

Alapítók: befizett alaprészek 23,995 korona 46 fillér. **Tartalékok:** tőketartalék állomány 1903 december 31-én 3115 korona 51 fillér; 4% kamata 1904. évről 124 korona 62 fillér; fel nem vett 1903. évi osztalékok 106 korona 95 fillér; 5% az 1904. évi tiszta haszonból 49 korona 41 fillér; beruházási osztalék 197 korona 06 fillér; kétes követelések tartaléka 2613 korona 88 fillér.

Alapok: segélyalap állomány 1903 december 31-én 836 korona 02 fillér; le: kiadott segélyre 245 korona; 4% kamata 1904. évről 23 korona 65 fillér; Kövesdy János segélyalap kamata 1904-ről 29 korona 62 fillér; 5% az 1904. évi tiszta haszonból 49 korona 41 fillér; Kövesdy János segélyalap 810 korona; Márka-jegy alap 32 korona 16 fillér.

Átmeneti tételek: kifizetetlen igazgatási költség 1904. évről 650 korona.

Erdmény: áthozat 1903-ról 223 korona 17 fillér; 1904. évi nyereség 899 korona 36 fillér; összesen 33,510 korona 88 fillér.

Debreczen, 1904. évi december hó 31-én.

Bárdos Géza,
főkönyvelő.

Oláh Károly,
igazgató.

Pápay János,
pénztárnok.

Kiss Sándor,
könyvelő.

Felügyelő bizottság:

Handel Vilmos. Tikos József. Vetéssy Béla.

Veszteség és nyereség számla.

Kiadás.

Költségek: igazgatási költségek 883 korona 20 fillér. **Kamatok:** tartalékalap 4% kamata 124 korona 62 fillér, segélyalap kamata 23 korona 65 fillér.

Alapok járuléka: az 1904. évi tiszta haszonból: 5% a tartalékalapnak 49 korona 41 fillér. 5% a segélyalapnak 49 korona 41 fillér.

Erdmény: áthozat az 1903. évről 223 korona 17 fillér, 1904. évi nyereség 899 korona 36 fillér. Összesen: 2252 korona 82 fillér.

Bevétel.

Erdmény áthozat 1903. évről 223 korona 17 fillér. **Kamatok:** hosszú-, rövid- és ruha-előlegek kamatai 1657 korona 02 fillér.

Kezelési díjak: 76 korona 23 fillér.

Különféle bevételek: tagdíjak 26 korona.

Kedvezmények: 270 korona 40 fillér.

Összesen: 2292 korona 82 fillér.

Debreczen, 1904. évi december 31.

Bárdos Géza,
főkönyvelő.

Oláh Károly,
igazgató.

Pápay János,
pénztárnok.

Kiss Sándor,
könyvelő.

Felügyelő bizottság:

Handel Vilmos. Tikos József. Vetéssy Béla.

Miniszteri rendelet.

126,711/1904. B. M. számú körrendelet.
IV-b.

A sebkötő-szerek gyártása és árusítása.

(Valamennyi törvényhatóságnak.)¹

¹ Ez a körrendelet Fiuméra is kiterjed.

Fontos közegészségi és gyógyászati érdek fűződik ahhoz, hogy a fertőzésselenes (antisepticus) és fertőzésmentes (asepticus), illetőleg csiramentes (steril) sebkészítéshez szükséges kötőszerek a mai sebkészítés elveinek megfelelőleg megbízható módon készítsenek és elárulítsák körülül meg tartassanak az ezen szerek szennyöződének megállítására alkalmas rendszabályok.

Ez okból az országos közegészségi tanács véleményéhez képest és egyetértőleg a m. kir. kerkedelemsügyi miniszter ural, az 1848: XVII. t.-cz. 10. §-ának h) pontjában s ugyanezen törvény 20. §-ában foglalt rendelkezések alapján a sebkötő-szerek gyártását és árusítását a mellékelt szabályrendelettel kívántam szabályozni.

Felhívom a címet, hogy ezen szabályrendeletet a törvényhatóság területén levő összes orvosokkal és állatorvosokkal, továbbá az összes nyilvános házi- és kézi gyógyszertár-tulajdonosokkal, illetőleg kezelőkkel, gyógyszerárú-kereskedőkkel, a sebkötő-szereket készítő gyárakkal, iparosokkal és mindazokkal a kereskedőkkel, akik sebkötő-szereket árusításával is foglalkoznak, haladéktalanul közöljék.

Egyuttal intézkedjék a cím az iránt, hogy a már fennálló sebkötő-szereket készítő gyárak és az ezen szerek elárulításával foglalkozó üzletek a szabályrendeletben foglalt rendelkezések betartása szempontjából az I. foku egészségügyi hatóságok által nyilvántartásba vésenek s évenként megvizsgáltassanak.

Budapesten, 1905. évi január hó 28-án.

A miniszter helyett:

Sándor s. k.,
államtitkár.

Melléklet a 126,711/1904. B. M. számú körrendelethez.

Szabályrendelet

a sebkötő-szerek gyártásáról és árusításáról.

1. §.

A fertőzésselenes (antisepticus) és fertőzésmentes (asepticus) illetőleg csiramentes (steril) sebkötő-szerek szükséges kötőszerek gyártásával, illetőleg az erre szükséges nyersanyagok feldolgozásával csak olyanok foglalkozhatnak iparszerűleg, akik erre az 1884. évi XVII. t.-cz. 20. §-a alapján a helygymiszterrel engedélyt nyertek

Ilyen engedélyre még a gyógyszerészeknek is szükségük van.

Az engedélyért folyamodó kötőszerek-készítőknek igazolnia kell a készítésben való jártasságát, kérvényében ismertetnie kell az előállítási kivánt sebkötő-szereket s azok előállítási módját, valamint az előállításhoz tervbe vett berendezéseket.

A engedélyt kérő folyamodványok a helygymiszterhez címelve a törvényhatóság első tisztviselőjénél nyújthatók be, aki azokat a helygymiszterhez a törvényhatósági tiszti főorvos véleménye kíséretében terjeszti fel.

2. §.

A sebkötő-szerek gyártása csak külön e célra berendezett helyiségben történhetik, mely könnyen tisztán tartható és könnyen szellőztethető legyen. Ezen helyiségben más munkával foglalkozni tilos.

3. §.

A kötő-szerek gyártásával foglalkozó egyének nemcsak ruháztuknak (mosható vászonbűtöznek), hanem kezeiknek kifogástalan tisztaságára is ügyelni tartoznak.

Tüdővészely vagy genyved sebekben szenvedő egyének ilyen foglalkozástól eltiltandók.

4. §.

A csiramentesen (sterilen) elkészített vagy fertőzésselenes (antisepticus) szerrel beitatott kötő-szanyagok elárulításra ugy csomagolandók, hogy azokhoz szenny vagy fertőzésre alkalmas anyagok ne férhessenek, tehát pergamentpapírba csomagolva, azután kemény papírtokba, esetleg üvegedénybe jól elzártan és leragasztva hozandók forgalomba. (Billroth-battist. Mosetting battist, mul- és organin-pólyák, valamennyi gaze és valamennyi gyapot.)

5. §.

Sebktűzőszerek csak eredeti csomagokban árusíthatók el s azért oly kisebb csomagokban is készletben tartandók, amelyek mennyiségét a gyógyszerkönyv, illetőleg a gyógyszerászabvány írja elő.

6. §.

A folyadékokban tartott kötőanyagok csak eredeti, légmentesen jól elzárt és leragasztott üvegekben vagy edényekben árusíthatók (Cattag, selymek, drain), még pedig oly mennyiségben, amely a gyógyszerkönyvben, illetőleg a gyógyszerászabványban van előírva.

7. §.

Sebktűzőszerek elárúsításával a gyógyszerészekon kívül a gyógyszerárkereskedők (droguisták) és egyéb kereskedők is foglalkozhatnak, a legutóbb nevezett kereskedők azonban csak az elsőfokú közegészségi hatósághoz teendő bejelentés feltétele mellett.

8. §.

A sebktűzőszerek gyártására a belügyminiszter által kiadott engedélyek az I. fokú iparhatóságok által vezetendő iparajstromba jegyezendők fel, amely feljegyzés az ellenőrzés céljára is szolgál.

9. §.

A sebktűzőszereket készítő gyárak s az ezen szerek elárúsításával foglalkozó kereskedések az I. fokú egészségügyi hatóság felügyelete alatt állanak, mely azokat saját szűkösebb körbejöttével évenként megvizsgálja.

10. §.

Azok, akik sebktűzőszereket engedély nélkül készítenek, 1884. évi XVII. t. cz. 158. §-ának a) pontja alapján 200 koronától 600 koronáig (terjedő pénzbüntetéssel büntetendők); azok pedig, akik a kötőzőszerek készítésénél és elárúsításánál ezen szabályrendelet 2-től 7-ig terjedő §§-ában felsorolt tilalmakat és rendelkezéseket megszegik, amennyiben cselekményük szulysagos beszámítás alá nem esik: kihágást követnek el s ha a kihágás nem törvény határozománya ütközik, jelen szabályrendelet alapján 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők; ismétlés esetén tölük a kötőzőszer-készítés, illetőleg elárúsítás joga is megvonható.

11. §.

Ezen szabályrendelet 1905. évi márczius hó 1-jén lép hatályba. Budapesten, 1905. évi január hó 28-án.

Hirek.

— **Népünk egy rossz szokása.** Rossz szokása népünknek, hogy a városháza előtt szerget tanyázná. Hiába szólítja fel az udvarias rendőrség az áldogálókat a szétszórásra, a másik pillanatban már ismét visszaverődik egy kisebb-nagyobb csapat, mely hol kedélyesen, hol elborult szívvvel szól a napi eseményekhez. Olykor-olykor azonban nézeteltérések merülnek fel, főleg politikai kérdések körül, melyek aztán ékes káromkodással tárgyalatnak le. Ez az utcai nászú Dobrezen cs. kir. város különleges szabadalma és ha már be nem szüntethető, talán helyes dolog volna csinos köpcsészeket helyezni el a kaszinó közelében legalább az *esztétikát* is megjavulnának ezzel az intézkedéssel. Különösen elkelne nek ezek a kis fehér edények a városház főkapuja előtt és az átjárómból, hol tömött sorokban szivjék az illatos dohánnyt, melytől ember, állat egyaránt megszűdül. Mikor aztán déli kalapácsütésre szét szednek a kaszinó törzstagjai, özőnóval áll a járón a pipázás esőszerű maradványa. Bizony a forgalomnak ez a nyilvános ellátása egy cseppet sem emeli városunkat az idegenek szemébe. Valamelyes szigorubb intézkedéssel kellene népünk leszoikatni erről a mindennapi álló foglalkozásról. Hanem aztán tulságba sem kell menni a rendcsinálással, mert az meg nevetni való, mikor a kitanított rendőr tulbulzóságára két találkozó vagy egymagában pár pillanatig megálló jámbor polgárt erélyes hangon *szétszórásra* szólít fel. Minden: *cum grano salis*. Ajánljuk ezen osztán és a városháza tekintélyét semmiképen sem emelő, a közfoglalmat akadályozó, a szépréket sokszor kegyetlen próbára tevő szokás teljes megszüntetését a főkapitány figyelmébe.

— **Jóváhagyás.** A belügyminiszter a jéggyár kibővítésére vonatkozó közgyűlési határozatot jóváhagyta.

— **Póttartálekosok bevonulása.** A városunkban állomásozó 39. gyalogezred kötelékébe beosztott és a múlt évben besorozott póttartálekosok f. hó 27-ikén vonulnak be katonai kiképzésre a Pavillon laktanyába.

— **A városház kibővítése.** Városi székházunk nem tudja befogadni a hivatalok és helyiségei szükségét bizonyulnak. A kibővítésére egező szükség van. A kérdés gyökeresen csak egy oldható meg, ha a mostani épülete emeletet huznak és a megelvo hivatali helyiségeket a szükségéhez képest átalakítják. Ennek megbeszélése czéljából február hó 28-án délelőti 10 órakor értekezlet volt a városháza nagytermében. Jelen voltak: Kovács József polgármester, Vecsey Imre főjegyző, Körner Adolf, Oláh Károly, Csóka Sámuel, Szabó Kálmán tanácsnokok, Aczél Géza főmérnök, Rouscák Lajos főszámvevő, Varga Károly és Koncz Ákos tb. tanácsnokok, Varga Elemér dr. polgármesteri titkár, Takács Bálint iktató és Raics Gyula kiadó. Aczél Géza főmérnök bemutatta a városház átalakításának terveit, megmagyarázta azokat és kérdéseket tett, véleményét kért a hivatalok beosztására nézve, hogy már most figyelembe vehesse a jogs óhajátokokat. A terv szerint a közgyűlési terem megnagyobbították. Ennek közelében lenne a főispáni szoba, a polgármester fogadó és dolgozó helyisége, a főjegyző, főjegyző hivatala, adóügyszobák, a számvétség és pénztárak; a második emeleten lenne a mérnöki hivatal, katonai ügyosztály és tanácsnokok, jegyzők szobái. A földszinten a jelenlegi helyiségben marad a közlévélárt, megnagyobbítva az árvaszéki iroda és irattár egy részével és az iktatóhivatal mostani helyiségeivel. Az árvaszéki irattár egy része lenne az iktató hivatal, míg a mostani birtoknyilvántartó hivatal helyén kapubejárás nyitnának a Rózsá-utczáról. A városháza ezerszer 4 helyen lelete bejutni. A terv minden tekintetben megfelelő és dicséret a főmérnököt.

§ **Szövetkezetek gyűlése.** A tiszavideki szövetkezetek köteleke a Dobrezeni kölcsonsegélyző egylet kezdeményezésére Budapestre előértekezletet tartottak és a Nagy Ferenc-féle szövetkezet törvénytervezetek ellen irányuló országos mozgalom előkészítését becélték meg. Behatóan megvittatták a tervezet pontjait, amelyek az évtársulati szövetkezetekre károsak, majd elhatározták, hogy országos gyűlést hívnak egybe és felterjesztést fordulnak a kormányhoz. Miután a budapesti önműködő szövetkezetek köteleke hasonló mozgalmat indít meg, a jövő fogja megoldani, hogy a két parallel mozgalom egyesül-e.

§ **Vadászoktat érdeklő elvi határozat.** A minisztertanács legutóbb kimondotta, hogy a szabadon élő vad uratlan jószág és így az lopás, vagy jogtalan elsajátítás tárgya nem lehet. Vadnak kézzel való elfogása a vadászati törvénybe ütköző kihágás, amelynek elbírálása a közigazgatási hatóság jogkörébe tartozik.

§ **Villamos futás.** A villamos vilgítás után kísérletet tettek villamos fűtéssel és Svájczban igen népszerű is már az ilyen fűtés. Nemcsak a levegőt teszi tisztává, de kellemes, egyenletes meleget fejt ki. Svájczban már futik a villamos kocsiakat, gyárakat, műhelyeket villamos meleggél.

§ **Az alföldi takarékpénztár közgyűlése.** Ez a szépen fejlődő és szolid alapon dolgozó pénztézet február 26-án tartotta meg évi közgyűlését Degenfeld József gróf elnökével. A tiszta nyereség 37,802 kor. 36 fillért tesz ki, mely szelvényenkint 12 koronát hozott. Igazgató-sági tagoknak a közgyűlés megválasztotta újból Szántó Győzőt és Örmös Gábert.

§ **Válaszmányi ülés.** A hajdu megyei méhészegylet márczius hó 5-én délután 4 órakor válaszmányi ülést tart. Mivel az ülésen igen fontos indítvány lesz tárgyalva, az egylet kéri a válaszmányi tagok megjelenését.

§ **Hanke Lajos nyugdíjállás.** A nyugdíjellenőrző bizottság legutóbb tartott ülésében *Hanke Lajos* tb. tanácsnok, gimpánztársaság elnöke nézve azt határozta, hogy pártolólág terjeszti Hanke Lajos nyugdíjazása ügyét a közgyűlés elé.

§ **A múpártoló egyletből.** A dobrezeni múpártoló egyesület márczius hó 5-én délelőti 11 órakor a városháza nagytermében tisztújító közgyűlést tart.

§ **Iparsztületi elnök választás.** A helybeli iparsztület elnök-választó közgyűlésére ült össze f. hó 26-án. Két jelölt volt: *Tóth Kálmán* és *Zelinger Ede*. A szavazatok összehámitása után kitünt, hogy *Zelinger Ede* 350 szavazattal győzött az eddigi elnökkel: *Tóth Kálmán*-nél szemben. Mint lapunk múlt számban emeltettük, mi sajnáljuk *Tóth Kálmán* távozását az iparsztületi elnöki székéről, most azonban a meg-ejtett választás eredménye után nem mondjuk el, hogy mily emberfeletti való, önzetlen munkát végezt éveken át az iparsztületekben *Tóth*

Kálmán és csak kívánjuk, hogy az új elnök szép állásában kövesse azt az utat, melyre az Ipartestület teljes virágzása elérhető.

§ **Miniszteri kiküldöttek.** Raisz Geodeon dr. belügyminiszteri osztálytanácsos, Tóth Lajos dr., Bárony János dr. és Hajos Ödön dr. a héten városunkban időztek és megtekintették a városi kórházat, bábaképződést és lelenzházat.

— **Ruhkór.** Debreczen város II., VI., IX. állategészségügyi körzetében ruhkór miatt zár alá helyezés elrendeltetett.

— **Új kerületi orvos.** K. Szalay Béla dr. Domahidy Elemér főispán II. kerületi orvosnak nevezte ki. A kinevezett orvos doktor régen részlegelt e kinevezetésre és mi igen örülünk az érdemes férfi kinevezetésére felett Szalay Béla dr. a városi vegyészeti hivatalnak nagy tudással vezette és azt miniszterüvé emelte, mint főorvosi szaksegéd pedig sok hasznos munkát végzett a közegészségügy emelése körül.

— **A népkönyvháról.** A négyelet által vezetett városi népkönyvha március 5-ikén, déli 12 órákor bezárul. A bezárásnál a tanácsot **Oldh Károly** közművelődési tanácsnok fogja, míg a négyeletet **Veressné, Szalmáry Teréz** elnök urasszony fogja képviselni, **Koncz Ákos** négyeleti titkár pedig megköszöni a tanácsnak a szegények nevében az áldásos intézmény létesítését.

— **Zilahai művészeti vállalkozó.** **Zilahai Gyula** társulatával május hóban Berlinben, Németország nagyobb városaiban, továbbá Prágában és Bécsben előadta **Katalin-t, Bob herceget** és **János vitézt.** **Zilahai Gyula** ezen művészeti vállalkozása bizonyára dicsőséget szerz az magyar színművészetnek.

A debreczeni-pallag-sámsón felé építendő vasút közigazgatási bejárását március 6-ikára tűzte ki a kereskedelemügyi miniszter. A miniszteriumot **Kekeli Dénes** miniszteri tanácsos képviseli, míg a város nevében **Kordás József** polgármester lesz jelen és a szak-közegek.

§ **A bejelentés reformja.** A városi tanács március hó 2-án tartott ülésében a főkapitány javaslataira a következő végzést hozta: Minthogy a be- és kijelentések posta útján eszközöltése által az eljárás a nagyközönségre kényelmes és az illy módon való eljárás a szabályokba nem ütközik, hozzájárul a tanács, hogy lakásváltoztatás esetén a debreczeni lakosok, valamint a városunkba költöző idegenek vagy megszólva levők posta útján be- és kijelenthető legyenek; megjegyezve, hogy szóval, valamint a bejelentési lapokon való bejelentés mint eddig úgy ezental eszközölhető lesz. Azonban a **cselédnek** bejelentése ezental is bejelentési lapok útján mindenkor a cselédkönyv bemutatásával együtt lesz eszközölendő, mivel a nálunk fennálló rendszer szerint, a cselédkönyv nélküli való cselédfogadás a személyazonosság megállapítása és a cselédnek egészséges, trachonamentes volta csakis így ellenőrizhető. A postán bejelentő lapok közül a bejelentés **sárga**, a kijelentés pedig **kék** lapon lesz eszközölendő, mely lapok láthatóján azon figyelemztetés, mely a fő- és székvárosnál feltüntetve van, reá vonatkozó. A bejelentési lapok a rendőri bejelentési hivatalnál 3 fillérről lesznek kaphatók azaz a figyelemztetéssel, hogy a bejelentő lapok, mint igazoló szelvény 5—5 filléres-posta bélyeggel látandók el.

A bejelentés reformjának életbe léptetése ideje felől a városi tanács a nagyközönséget hírlapok útján a bejelentési lapok elkészülte után értesíteni fogja.

— **A múzeum gyarapodása.** A városi múzeumnak Lestyán Adorján kir. tanácsos, közjegyző több érdekes 10-ik századbeli pénz, Horváth István földbírtokos, bizottsági tag több szabadságharczi idők-ből való papírpénz és Fries József ny. városi nyomdai ügyvezető és neje különféle beces tárgyakat adott ajándékba.

— **A szervező bizottságból.** A szervezeti szabályzatot átdolgozó bizottság február hó 28-án ülést tartott Domahidy Elemér főispán elnöklésével. A tárgyalást legközelebb folytatja a bizottság.

— **Új marharakodó.** Bojár—Hollós állomást a kaba—náduvvari vonalon a földművelésügyi miniszter marharakodó állomásul engedélyezte.

x **Gyakorlati eljárás.** Versecz, Fehértemplom s mondhatni az ország egy része igazán bámulatos módon mutatnak példát a házak eleje és végéig ültetett szőlővel. Egész örsre, egész térré való szőlőt, bármily nagy család részére házaik falán természetük meg, ahol az hidegtől és jégtől is mentve van. Ezen eljárás most az egész országban megindult s minden vidék rohamosan követi a jó példát. De minthogy ehhez nem mindenkin szőlőfaj alkalmas, felhívjuk olvasóink figyelmét ma számunk hirdetését rovatban ábrán is bemutatott Szőlő-lugast ültessünk minden ház mellé c zímű hirdetésünk.

Angol plaidék és takarók, svéd bőrkabátok Borsos Katanál.

Uri dívat, kalap és fehérmű üzlet Békés Lajos Debreczen, Piac-u. 44. dr. Újfalussy-ház. Angol női bluzok, férfi fehérműveket és kelenyegéket mérték szerint a legszebb kivitelben készit.

TÓTH BÉLA

gyógyszertára és illatszertárában
gyógyszerészeti különlegességek
és illatszerek
a legnagyobb választékban kaphatók.
Eredeti francia és angol gyártmányok.

SZŐLLŐLUGAST

Ültessünk minden ház mellé és kertjeinkben föld- és homoktalajon.

A szőlő hasznát mindenütt megterem s nincsen oly ház, melynek fala mellett a legeszebb gondozással felnevelhető nem volna, ezenkívül más épületeknek, kerteknek, kerítéseknek stb. a legremekbű dísz, anélkül, hogy legkevesebbet helyet is elfoglalna az egyébre használható részekből. Ez a legjohaladatosabb gyümölcs, mert minden évben terem.

Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas (bár mind kuszó természetű), mert nagyobbbréze, ha megősi is termést nem hoz, ezért sokan neki el eredményt eddig. Hol jhalkas alkalmas fajokat ültettek, azok bőven ellátják házaikat az egész szőlőérés idején a legfinomabb mustalattal és más édes szőlőkkel.

A fajok ismertetésére vonatkozó szines fénynyomatu katalogus bárkinek ingyen és bérmentve küldetnek meg, aki címzet egy levelezélapon tudatja. Borfajai szőlőültvényök is még nagy mennyiségben kaphatók leszállított áron. Borok családi fogyasztásra 50 l. és felebb olcsó árban és Delaware sima, üteteshez és ébből bormitaa.

Érmelőki első szőlőültvénytelep Nagy-Kégya, Biharmergye.

Árlejtési hirdetésny.

Debreczen sz. kir. város által, a tulajdonát képező »Pavillon« gyalogsági lakatya telepen emelendő pótkaktár felépítésénél teljesítendő építési munkák biztosítására zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

Az előállítandó munkák a következő összegekkel vannak előíranyozva:

1. Föld, kőműves és elhelyező munkák	6010-31 K.
2. Ács munkák	2095-94 K.
3. Bádogos munkák	576-20 K.
4. Tetőfedő munkák	572-60 K.
5. Asztalos munkák	54- K.
6. Lakatos és mázoló munkák	1668-08 K.
7. Úvegcs munkák	55-12 K.
Összesen 11,032-25 K.	

azaz tizenegyezer harminczkét korona 25 fillér.

Ajánlatok tehetőek az egyes munkanemekre, vagy az összes munkákra együttesen.

A versenytárgyaláson részt vehet minden szabályszerű képesítéssel bíró iparos vagy vállalkozó.

Minden ajánlatot tevő köteles pályázat tárgyát képező munka előíranyzati összegének megfelelő 5% bánatpénzt

készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban a városi házi pénztárnál 1905. évi márczius hó 13. napjának délután 5 órájáig letenni és az arról szóló letéti jegyet ajánlatához csatolni.

Az ajánlatba hozandó engedmény számmal és betűvel olvashatóan kiírandó és ajánlattevő tartozik ajánlatában kijelenteni, hogy a terveket, költségvetést, vállalati feltételeket és a helyi viszonyokat ismeri és azokat magára nézve kötelezőnek elfogadja.

A kellően felszerelt írásbeli zárt ajánlatok **1905. évi márczius hó 14. napjának délelőtt 10 órájáig** a polgármesteri hivatalnál nyújthatók be.

A beérkező ajánlatok ugyanaz nap délelőtt 11 órakor a városház nagytermében nyilvánosan felbontatnak.

Elkésve beadott, kellően fel nem szerelt távirati vagy utóajánlatok figyelembe nem vehetők.

A városi tanács fenntartja magának azon jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között szabadon választhasson, vagy azok mellőzésével a munkák biztosítására más uton intézkedhessék.

Minden ajánlattevő ajánlatának felbontásától számított 30 napi időtartam leteltéig kötelezettségben marad.

A tervek, költségelőirányzat és vállalati feltételek a mérnöki hivatalban, a hivatalos órák alatt megtekinthetők, hol a kívánt felvilágosítások is megadatnak.

Debreczen, 1905. évi február hó 20-án.

Városi Tanács.

2501.

1905.

Árlejtési hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város által a fehértemplomi ut mentén létesítendő gazdasági ismétlő iskola felépítésénél teljesítendő építési munkák biztosítására zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.
Az előállítandó munkák a következő összegekkel vannak előirányozva:

Tétel	Az épület megnevezése	Föld-, kőmives-, elhelyező- és burkoló-munkák		Ács-munkák		Bádogos-munkák		Asztalos-, lakatos-, mázó- és üveges-munkák		Szobafestő-munkák		Összesen	
		korona	fillér	korona	fillér	korona	fillér	korona	fillér	korona	fillér	korona	fillér
1	Iskola épület	6417	69	2436	61	418	34	1309	68	—	—	10,582	32
2	Iroda és tanítói lak	6922	47	2361	53	416	16	1460	74	149	—	11,309	90
3	Cselédlak és istálló	4191	97	2131	15	378	95	661	15	—	—	7363	22
4	Ürszék	503	62	960	63	—	—	—	—	—	—	1464	25
5	Nyitott szin	—	—	442	—	—	—	—	—	—	—	442	—
6	Méhes... ..	—	—	85	—	—	—	—	—	—	—	85	—
7	Baromfi- és sertésöl	—	—	412	50	—	—	—	—	—	—	412	50
8	Trágyatelep	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50	—
9	Kerítés	—	—	5644	50	—	—	—	—	—	—	5644	50
	Együttesen	18,085	75	14,473	92	1213	45	3431	57	149	—	37,353	69

azaz harminczhétezerháromszázötvenhárom korona 69 fillér.

Ajánlatok tehetőek az egyes munkanemekre vagy az összes munkákra együttesen.

A versenytárgyaláson részt vehet minden szabályszerű képesítéssel bíró iparos vagy vállalkozó.

Minden ajánlattevő köteles a pályázat tárgyát képező munka előirányzati összegének megfelelő 5 százalék bánatpénzt készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban a városi házipénztárnál **1905. évi márczius hó 16. napjának d. u. 5 órájáig** letenni és az arról szóló letéti jegyet ajánlatához csatolni.

Az ajánlatba hozandó engedmény számmal és betűvel tisztán kiírandó és ajánlattevő tartozik ajánlatában kijelenteni, hogy a terveket, költségvetést, vállalati feltételeket és a helyi viszonyokat ismeri és azokat magára nézve kötelezőnek elfogadja.

A kellően felszerelt írásbeli zárt ajánlatok **1905. évi márczius hó 17. napjának d. e. 10 órájáig** a polgármesteri hivatalnál nyújthatók be.

A beérkező ajánlatok **ugyanaz nap d. e. 11 órakor a városház nagytermében nyilvánosan felbontatnak.**

Elkésve beadott, kellően fel nem szerelt, távirati és utóajánlatok avagy kétséget támasztó kifejezéseket tartalmazó ajánlatok figyelembe nem vehetők.

A városi tanács fenntartja magának azon jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között szabadon választhasson, vagy azok mellőzésével a munkák biztosítására más uton intézkedhessék.

Minden ajánlattevő ajánlatának felbontásától számított 30 napi időtartam leteltéig kötelezettségben marad. A tervek, költségvetés, vállalati feltételek a városi mérnöki hivatalban a hivatalos órák alatt megtekinthetők, hol a kívánt felvilágosítások is megadatnak.

Debreczen, 1905 február hó 27-én.

A városi tanács.

Porzellán kályhák budweissi és honi gyártmányokban.

Cserép-kályhák átrakásánál a fűtőképesség tetemes emelésére és a lakás gyors felmelegítésére a feltűnteteltő új találmányu **multiplikátor** betétet felelősség mellett ajánlom.

Meidinger rendszerű, valamint multiplikátor-betétű köpenyes kályhák, azél és zománcozott köpenyyel.

Konyhák, magyar tornyos és francia rendszerben, valamint porzellán burkolatban.

Fűrdőkádák horganylemezből, festve és fűtőkészülékkel, valamint porzellán burkolattal.

Vas- és rézbutorok legnagyobb raktára.

Legelőszobb bevásárlási forrás.

Tóth Gyula, Debreczen, Piacz-u. 20., 27.

60 krajczár

1 liter legfinomabb

ANTRACEN-TINTA.

Piacz-utca 12.

(Stenczinger ház)

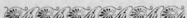
a pipirkereskedésben.

Debreczen szab. kir. város könyvnyomdája

Városházapület. (Kossuth-utca.)

A modern technika legújabb vívmányaival felszerelve,

készít mindenféle nyomtatványokat a leg egyszerűbbtől a legdiszesebbig, jutányos ár mellett.

Meghívók, eljegyzési kártyák, üzleti nyomtatványok, körlevelek a legbiztonságosabban állítatnak ki. — **V**idék i megrendeléseket pontosan eszközöl.

Tartós betűlérből készült tömönvényekkel helybeli és vidéki nyomdáknak, könyvkötőknek jutányos ár mellett a legrovidebb idő alatt szolgálunk.

Sürgönyezim: VÁROSI NYOMDA.
Telefon: 270. — Alapítottott 1561-ben.

Ruhafestő

és vegyszézi tisztító intézet

HARABÉCZY

ANTAL

DEBRECZEN,
Széchenyi-utca 42-ik sz.
Telefon 323.

Fehérnemű
Gőzmosoda!!!

982/1905. sz.

Faeladási hirdetés.

A Halápon és Bánkon az 1900-1901-1902. és 1903. évi kaszálóbeli vágasokból visszamaradt 351 öl hasított nyárfának árverésen eladása rendeltetvén el, ezen árverésre határnapul a helyszínére 1905. év márczius hó 2-dik napjának d. e.

9 óraja tüzetik ki s arra a venni szándékozók azzal hivatnak meg, hogy az árverés a halápi esárdánál fog megtartatni.
Debreczen, 1905. évi február hó 20.

A városi tanács.

TELEFON 308. **MELOCCO PÉTER** TELEFON 308.

GYŐR. ~ ~ ~ BUDAPEST. ~ ~ ~ DEBRECZEN.

Képviselet: Debreczen és Hajdumegye részére: **LUKÁCS VILMOSNÁL**, Hatvan-utca 5.

Márványmozaiklap.
Műkő- és Czeméntárgyár.
Beton és vasbeton.
Építési vállalat.
Átereszek készítése.

Szabadalmazott géppel gyártott **karmentyus** és **csömöszölt** Czeméntosövek, Csatornázás.
Beton és Granitto Ferrazo burkoló munkák.

Lukács Vilmosnál kaphatók rendkívül olcsó áron

a JOHN-féle kéménytoldó,

mely minden kőművny huzatát megjavítja, füstaklatást megszüntet.